

Vlaams
Parlement

ingediend op **551** (2015-2016) – Nr. 1
28 oktober 2015 (2015-2016)

Voorstel van decreet

van Kathleen Helsen, Jo De Ro, Koen Daniëls, Jos De Meyer,
Kris Van Dijck en Ingeborg De Meulemeester

houdende dringende tijdelijke maatregelen
in het kader van een stijgend aantal
anderstalige kleuters en inzake flexibilisering van
de programmatiemogelijkheden onthaalonderwijs
voor anderstalige nieuwkomers
in het secundair onderwijs

TOELICHTING

1. Algemene beschouwing

In het leerplichtonderwijs (basis- en secundair onderwijs) zijn momenteel al diverse maatregelen van kracht met betrekking tot anderstaligen en onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers. Hierbij is kennis van het Nederlands belangrijk voor een goede integratie. Het belang van de kennis van het Nederlands staat in het regeerakkoord onderschreven bij het luik Nederlands als tweede taal (NT2). Het belang van initiatieven die de kennis van het Nederlands (taalscreenings, taalbadklassen en bijspijkerlessen) versterken en het aanmoedigen van scholen hiertoe, wordt hierbij benadrukt.

Door de huidige vluchtelingenstroom zullen nog meer kinderen en jongeren als anderstaligen instromen in het Vlaamse basis- en secundair onderwijs en zal de groep leerlingen met een thuistaal die niet het Nederlands is verder groeien. Het voorstel van bepalingen dat thans voorligt, strekt ertoe om tijdelijk, vanaf 1 januari 2016 tot 30 juni 2016, de ondersteuning van anderstaligen in het kleuteronderwijs te versterken en de programmering van Onthaalonderwijs Anderstalige Nieuwkomers (OKAN) in het secundair onderwijs te versoepelen.

2. Specifieke toelichting bij de artikelen 2 tot en met 8

Artikel 2

De Vlaamse Regering zal voor de omkadering voor het schooljaar 2016-2017 een systeem uitwerken dat de lestijden volgens de schalen in het kleuteronderwijs hertelt voor scholen met een stijging van niet-Nederlandstalige kleuters jonger dan vijf jaar.

Artikel 3 tot en met 5

Scholen worden momenteel geconfronteerd met een sterk gestegen vluchtelingenstroom en de daarbij horende toename van anderstaligen. Daarnaast stijgt het aantal leerlingen met thuistaal niet-Nederlands jaar na jaar.

De anderstaligen jonger dan vijf jaar hebben momenteel geen omkadering zoals anderstalige nieuwkomers van vijf jaar en ouder. Daarnaast tellen de meeste scholen op de eerste schooldag van februari van het voorgaande schooljaar en dus vertaalt de stijging van het aantal leerlingen zich pas met vertraging in de scholen.

Daarom wordt er tijdelijk, voor het schooljaar 2015-2016, voorzien in een extra financiële ondersteuning voor bijkomende anderstaligen jonger dan vijf jaar. Scholen hebben recht op 950 euro ondersteuning per bijkomende niet-Nederlandstalige, jonger dan vijf jaar, die de school op de eerste schooldag van februari 2016 telt.

Het stimuleren van de totale ontwikkeling van de kleuters is belangrijk. Deze bijkomende middelen kunnen uitsluitend voor taalstimulering worden gebruikt, onder andere voor het aanstellen van onderwijzend personeel in het kader van initiatie in en versterking van het Nederlands.

Tal van nationaal en internationaal onderzoek wijst op het belang van kleuterparticipatie voor een succesvolle leerloopbaan. Zo bleek uit het onderzoek naar Schoolloopbanen in het Basisonderwijs (SiBO) dat het aanvangsniveau van leerlingen een sterke predictor is voor de prestaties op het einde van het eerste leerjaar. De thuistaal van een leerling, de culturele achtergrond en de socio-economische status hebben een significante en unieke invloed op het aanvangsniveau (Verachtert et

al., 2005). Doordat kleuters onderwijs volgen, bezitten ze aan de start van het leerplichtonderwijs over de nodige kennis, vaardigheden en competenties en zijn ze dus schoolrijp. Het kleuteronderwijs biedt eveneens de mogelijkheid om ontwikkelingsproblemen vroeg te identificeren. Hoe vroeger men leerproblemen kan identificeren, hoe vroeger men kan interveniëren en hoe beter de leeruitkomsten zullen uitdraaien (Bowman, Donovan, & Burns, 2000, in Zigler et al., 2006). Bovendien kan kleuterparticipatie meehelpen bij de integratie van kansarme (UNICEF, 2008) en vooral allochtone kinderen (Zigler et al., 2006).

Artikel 6

Versoepeling van programmatie betekent dat een opstart na 1 februari mogelijk wordt. De datum '1 februari' geldt echter standaard als tellingsdatum van het leerlingenbestand voor de financiering of subsidiëring van het daaropvolgende schooljaar. Derhalve moet bij een laattijdige opstart een alternatieve tellingsdatum worden vastgelegd die een verificatie toelaat, voorafgaand aan de berekening van de middelen die de betrokken leerlingen genereren. Naar analogie met wat momenteel al vigeert voor de opleidingen secundair na secundair (Se-n-Se) en hoger beroepsonderwijs (hbo) Verpleegkunde, wordt deze datum op 1 juni vastgelegd. Vanaf het daaropvolgend schooljaar is de gebruikelijke tellingsdatum, namelijk 1 februari, wel hanteerbaar. Indien in het oprichtingsjaar het onthaaljaar toch reeds vóór 1 februari wordt ingericht, kan 1 februari als referentiemoment blijven gelden en wordt van onderhavige alternatieve regeling geen gebruik gemaakt.

Artikel 7

De huidige organisatie en financiering van het onthaalonderwijs laat secundaire scholen al toe flexibel in te spelen op snel wijzigende situaties. Zo wordt de extra omkadering van het onthaalonderwijs doorheen het schooljaar aangepast bij stijging (of daling) van het aantal anderstalige nieuwkomers en kan het aanbod onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers binnen een scholengemeenschap waar het al wordt ingericht, zonder overheidsgoedkeuring worden uitgebreid.

Door de verwachte toename van het aantal anderstaligen moet – waar nodig en flexibel – meer extra capaciteit kunnen worden voorzien. Dit betekent dat ook scholengemeenschappen waar vandaag geen onthaalklas wordt ingericht, snel dit aanbod moeten kunnen organiseren. De programmatieregeling voor het onthaalonderwijs (dat een afzonderlijk structuuronderdeel is in het secundair onderwijs) voorziet echter dat een scholengemeenschap waar vandaag nog geen onthaalonderwijs wordt ingericht, hiervoor een aanvraag moet indienen bij de Vlaamse Regering en dit aanbod – mits overheidsgoedkeuring – pas kan inrichten vanaf het daaropvolgende schooljaar.

Om korter op de bal te kunnen spelen wordt de programmatieregeling voor dit structuuronderdeel nog dit schooljaar, namelijk vanaf 1 november 2015, versoepeld en dat tot zolang de Vlaamse Regering van oordeel is dat de vluchtelingencrisis stabiliseert of afneemt. Concreet betekent dit dat de adviesprocedure evenals de beslissingsbevoegdheid van de Vlaamse Regering ongewijzigd blijven, maar dat programmaties doorheen het volledig schooljaar mogelijk worden. De Vlaamse Regering zal haar beslissingen binnen een kort tijdsbestek nemen en zich expliciet baseren op het criterium of het bestaande aanbod wel of niet de (regionale of lokale) behoeften aan onthaalonderwijs dekt. De Vlaamse Regering krijgt dus delegatie om vast te leggen vanaf welk schooljaar teruggekeerd wordt naar de gewone programmatieregeling.

Kathleen HELSEN
Jo DE RO
Koen DANIËLS
Jos DE MEYER
Kris VAN DIJCK
Ingeborg DE MEULEMEESTER

VOORSTEL VAN DECREET

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Basisonderwijs

Art. 2. In artikel 141 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§3. Onder de voorwaarden die de regering bepaalt, worden voor het schooljaar 2016-2017 de lestijden voor het kleuteronderwijs berekend volgens artikel 132, §1, herberekend op 1 juni 2016 bij een stijging in de school van het aantal kleuters dat voldoet aan artikel 133, §1, c), of artikel 173quinquies/2, §1, 2°.”.

Art. 3. In het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het laatst gewijzigd bij het decreet van 19 juni 2015, wordt een hoofdstuk XIIter/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk XIIter/1. Dringende maatregel in het kader van het stijgend aantal leerlingen met thuistaal niet de onderwijstaal”.

Art 4. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 19 juni 2015, wordt in hoofdstuk XIIter/1, ingevoegd bij artikel 3, een artikel 173quinquies/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 173quinquies/2. §1. Aan de scholen voor gewoon basisonderwijs die aan een van volgende criteria voldoen, wordt een extra toelage toegekend uitsluitend voor activiteiten in het kader van initiatie in en versterking van het Nederlands voor het schooljaar 2015-2016 die berekend wordt volgens paragraaf 2:

1° de school kent op de eerste schooldag van februari 2016 een stijging van het aantal kleuters die voldoen aan het leerlingenkenmerk, vermeld in artikel 78, §1, 1°, c), ten opzichte van de teldag voor de berekening van het werkingsbudget voor schooljaar 2015-2016;

2° de school telt op de eerste schooldag van februari 2016 minstens één leerling die uiterlijk op 31 december van het lopende schooljaar jonger dan vijf jaar is en die op de eerste schooldag van februari 2016, gelijktijdig aan de volgende voorwaarden voldoet:

- a) hij is een nieuwkomer, dit wil zeggen dat hij pas vanaf 1 juli 2015 of later in België verblijft;
- b) hij heeft niet het Nederlands als thuistaal of moedertaal;
- c) hij beheerst onvoldoende de onderwijstaal om met goed gevolg de lessen te kunnen volgen;
- d) hij is maximaal negen maanden ingeschreven, vakantiemaanden juli en augustus niet inbegrepen, in een school met het Nederlands als onderwijstaal.

§2. De extra toelage waar de school recht op heeft, is 950 euro maal (C + (D-C)), waarbij, als D-C negatief is, dit gelijkgesteld wordt aan 0.

C = het totale aantal kleuters in de school dat op de eerste schooldag van februari 2016 voldoet aan paragraaf 1, 2°;

D = de totale stijging aan kleuters in de school, die voldoen aan het leerlingenkenmerk, vermeld in artikel 78, §1, 1°, c), op de eerste schooldag van februari van 2016 ten opzichte van de teldag voor de berekening van het werkingsbudget voor schooljaar 2015-2016.”.

Art 5. In artikel 154, §2, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 14 juli 1998, 8 mei 2009 en 21 december 2012, wordt tussen de zinsnede “in artikel 76” en de zinsnede “, of van de Vlaamse ondersteuningspremie” de zinsnede “of artikel 173quinquies/2” ingevoegd.

Hoofdstuk 3. Secundair onderwijs

Art. 6. In artikel 169 van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, bekrachtigd bij het decreet van 27 mei 2011, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§3. In afwijking van paragraaf 1, geldt 1 juni of, indien een vrije dag, de eerste lesdag erna, als tellingsdatum voor vaststelling van het aantal regelmatige leerlingen van het onthaalonderwijs dat na 1 februari of, indien een vrije dag, de eerste lesdag erna, wordt opgericht op basis van artikel 179/3, derde lid, en dit met het oog op de financiering of subsidiëring van het daaropvolgend schooljaar. Vanaf het schooljaar daarna wordt de regeling als vermeld in paragraaf 1 van toepassing.”.

Art. 7. In artikel 179/3 van dezelfde Codex, ingevoegd bij het decreet van 25 april 2014, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Vanaf 1 november 2015 en tot op een door de Vlaamse Regering te bepalen datum worden de bepalingen van het tweede lid buiten werking gesteld en gelden voor de programmatie van het onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers de volgende bepalingen:

- 1° de programmatie wordt per scholengemeenschap voorafgaand bij de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap schriftelijk en gemotiveerd aangevraagd. Bij die aanvraag wordt het protocol gevoegd van de onderhandeling ter zake in het bevoegde lokaal comité van de scholengemeenschap;
- 2° binnen tien werkdagen wordt een advies gegeven enerzijds door de Vlaamse Onderwijsraad en anderzijds door de onderwijsinspectie en de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap;
- 3° uiterlijk twee maanden na indiening van de aanvraag neemt de Vlaamse Regering een beslissing. Die beslissing is gebaseerd op de verwachte instroom van anderstalige nieuwkomers versus het al dan niet behoeftedekkend bestaande aanbod van onthaalonderwijs. Bij gunstige beslissing wordt tevens bepaald vanaf welk tijdstip het onthaaljaar kan worden opgericht.”.

Hoofdstuk 4. Slotbepaling

Art. 8. Dit decreet treedt in werking met ingang van 1 november 2015.

Kathleen HELSEN
Jo DE RO
Koen DANIËLS
Jos DE MEYER
Kris VAN DIJCK
Ingeborg DE MEULEMEESTER